

Uwagi do projektu rozporządzenia Ministra Finansów w sprawie terminów uiszczania, wysokości i sposobu obliczania należności na pokrycie kosztów działalności Rzecznika Finansowego i jego Biura (projekt z dnia 23 listopada 2015 r., dalej: „Rozporządzenie”)

Związek Firm Pożyczkowych

Opinia prawna w ramach konsultacji publicznych zorganizowanych przez Ministerstwo Finansów w toku procesu legislacyjnego.

Związek Firm Pożyczkowych adres ul. Krakowskie Przedmieście 79/212
00-079 Warszawa w formie stowarzyszenia wpisany w KRS pod numerem
0000481117 NIP 5213665306 REGON 146933750 www.zfp.org.pl

Uwagi do projektu rozporządzenia Ministra Finansów w sprawie terminów uiszczania, wysokości i sposobu obliczania należności na pokrycie kosztów działalności Rzecznika Finansowego i jego Biura (projekt z dnia 23 listopada 2015 r., dalej: „Rozporządzenie”).

Uwagi do § 12 Rozporządzenia

Przepis § 12 ust. 1 Rozporządzenia nakłada na instytucję pożyczkową obowiązek ustalania kwartalnych zaliczek na poczet kosztów działalności Rzecznika Finansowego (dalej: „Rzecznik”). Zaliczka ustalana jest w wysokości kwoty stanowiącej $\frac{1}{4}$ iloczynu sumy aktywów instytucji pożyczkowej według stanu na koniec kwartału poprzedzającego kwartał, za który należna jest zaliczka i stawki (bazowej) wynoszącej 0,012%. Wpłacając zaliczkę, instytucja pożyczkowa jest obowiązana poinformować Rzecznika o podstawie jej naliczenia, okresie, którego dotyczy oraz jej wysokości w formie deklaracji, której wzór stanowi załącznik nr 1 do Rozporządzenia (§ 16 ust. 1 i ust. 3 Rozporządzenia).

Powołane przepisy nie określają, na jakiej podstawie instytucja pożyczkowa powinna ustalać wysokość aktywów na potrzeby ustalenia zaliczki. Kwestia ta nie została uregulowana również w przepisach ustawy o rozpatrywaniu reklamacji przez podmioty rynku finansowego i Rzeczniku Finansowym, Dz. U. z 2015 r., poz. 1348, (dalej: „Ustawa”). Może to wywoływać wątpliwości co do sposobu ustalenia zaliczki oraz utrudnić instytucjom pożyczkowym prawidłowe wywiązywanie się z obowiązku ustalania i wpłacania zaliczek. W ocenie Związku Firm Pożyczkowych kwestia ta powinna zostać uregulowana w Rozporządzeniu poprzez wskazanie, że suma aktywów na potrzeby ustalenia zaliczki na poczet kosztów działalności Rzecznika powinna być ustalana na podstawie bilansu sporządzonego na ostatni dzień kwartału poprzedzającego kwartał, za który należna jest zaliczka. Po zmianie przepis § 12 ust. 1 Rozporządzenia powinien brzmieć następująco:

§ 12. 1. Instytucja pożyczkowa ustala co kwartał zaliczkę na poczet kosztów Rzecznika w wysokości kwoty stanowiącej $\frac{1}{4}$ iloczynu sumy aktywów według stanu na koniec kwartału poprzedzającego kwartał, za który zaliczka jest należna, ustalonego na podstawie bilansu sporządzonego na ostatni dzień tego kwartału, i stawki 0,012%.

W myśl § 12 ust. 2 instytucja pożyczkowa podejmująca działalność pierwszą zaliczkę wpłaca za drugi kwartał, w którym prowadzi działalność, z uwzględnieniem prowadzenia działalności w kwartale pierwszym. Natomiast zgodnie z § 12 ust. 3 wysokość pierwszej zaliczki instytucja pożyczkowa ustala w wysokości kwoty stanowiącej $\frac{1}{2}$ iloczynu wartości sumy aktywów według stanu na koniec pierwszego kwartału prowadzenia działalności i stawki 0,012%. Treść powołanych przepisów Rozporządzenia budzi istotne wątpliwości. Po pierwsze, nie wiadomo, co oznacza, że instytucja pożyczkowa podejmująca działalność pierwszą zaliczkę wpłaca za drugi kwartał, w którym prowadzi działalność, „z uwzględnieniem prowadzenia działalności w kwartale pierwszym”. Jak wynika z § 12 ust. 3, wysokość pierwszej zaliczki wynosi $\frac{1}{2}$ iloczynu wartości sumy aktywów według stanu na koniec pierwszego kwartału prowadzenia działalności i stawki bazowej wynoszącej 0,012%. Tym samym pierwsza zaliczka jest obliczana według dwukrotnie wyższego iloczynu niż kolejne zaliczki. Należy zakładać, iż celem ustalenia pierwszej zaliczki w dwukrotnie wyższej wysokości było właśnie uwzględnienie okresu prowadzenia działalności przez instytucję pożyczkową w pierwszym

kwartale, za który nie jest wnoszona zaliczka. W związku z powyższym zamieszczenie w § 12 ust. 3 cytowanego wyżej zastrzeżenia, iż zaliczka za drugi kwartał jest wpłacana „z uwzględnieniem prowadzenia działalności w kwartale pierwszym”, wydaje się, po pierwsze, zbędne, po drugie zaś może wywoływać wątpliwości interpretacyjne z uwagi na niejednoznaczność użytego sformułowania. Dlatego też Związek Firm Pożyczkowych postuluje jego wykreślenie. Po zmianie przepisu § 12 ust. 2 Rozporządzenia powinien brzmieć następująco:

2. Instytucja pożyczkowa podejmująca działalność pierwszą zaliczkę wpłaca za drugi kwartał, w którym prowadzi działalność, z uwzględnieniem prowadzenia działalności w kwartale pierwszym.

Niezależnie od powyższego należy poddać pod wątpliwość sprawiedliwość oraz racjonalność rozwiązania polegającego na ustaleniu wysokości zaliczki wnoszonej za drugi kwartał prowadzenia działalności w wysokości dwukrotnie wyższej niż zaliczka za kolejne kwartały. Bez wątpienia instytucja pożyczkowa podejmująca działalność ponosi w początkowym okresie stosunkowo najwyższe koszty działalności w stosunku do przychodów, co powoduje że każdy dodatkowy koszt w tym okresie może stanowić dotkliwe obciążenie. Ponadto jeżeli celem określenia takiego sposobu ustalenia zaliczki za drugi kwartał było uwzględnienie prowadzenia działalności w pierwszym kwartale, to należy zauważyć, że instytucja pożyczkowa może rozpocząć działalność w trakcie kwartału. W takim przypadku ponoszenie zaliczki w wysokości należnej za pełny kwartał jest nieracjonalne i należałoby zamieścić w Rozporządzeniu odpowiedni mechanizm kompensacyjny, umożliwiający proporcjonalne pomniejszenie wysokości zaliczki w części przypadającej na pierwszy (niepełny) kwartał działalności instytucji pożyczkowej. Mechanizm ten mógłby mieć w szczególności postać wzoru zbliżonego do wzoru służącego do obliczenia zaliczki należnej za okres przejściowy od 11 października 2015 r. do 31 grudnia 2015 r. (§ 20 ust. 1 Rozporządzenia).

Wydaje się również, że podobny mechanizm kompensacyjny powinien mieć zastosowanie w sytuacji, w której w trakcie kwartału następuje zakończenie działalności przez instytucję pożyczkową, w szczególności na skutek zakończenia likwidacji lub zakończenia postępowania upadłościowego, lub też dochodzi do przekształcenia instytucji pożyczkowej (połączenia lub podziału). W takim przypadku konieczność ustalenia i wpłacenia zaliczki za ostatni (niepełny) kwartał prowadzenia działalności przez instytucję pożyczkową w pełnej wysokości wynikającej z § 12 ust. 1 wydaje się niesprawiedliwa i nieracjonalna, tym bardziej że w razie połączenia lub podziału dochodziłoby do dublowania się – w zakresie kwartału, w którym doszło do połączenia lub podziału - zaliczek wpłacanych przez instytucję pożyczkową oraz zaliczek wpłacanych przez podmiot powstały w wyniku połączenia lub podziału - stosownie do § 12 ust. 1 i ust. 3 Rozporządzenia.

Uwagi do § 14, § 15 i § 16 Rozporządzenia

Zgodnie z § 14 pkt 3 projektu Rozporządzenia Rzecznik ustala wysokość aktywów instytucji pożyczkowej na podstawie informacji uzyskanych od tej instytucji. Rozporządzenia określa również termin w którym instytucje pożyczkowe zobowiązane są przekazywać Rzecznikowi informacje dotyczące sumy aktywów, o których mowa w § 14 pkt 3 – jest to 15 czerwca następnego roku (§ 16 Rozporządzenia). Równocześnie przepis § 2 Rozporządzenia stanowi, że wysokość należnych od instytucji pożyczkowej wpłat na pokrycie kosztów Rzecznika za dany rok oblicza się jako

iloczyn procentowego udziału zaliczek należnych od instytucji pożyczkowej w danym roku ogólnej sumie zaliczek należnych za dany rok od podmiotów, o których mowa w § 1, oraz poniesionych ogółem kosztów Rzecznika w danym roku, przy czym kwota ta nie może przekraczać kwoty wyliczonej dla instytucji pożyczkowej zgodnie z art. 20 pkt 9 ustawy.

Powołane przepisy Rozporządzenie nie określają, według stanu na jaki dzień bilansowy oraz na jakiej podstawie instytucja pożyczkowa powinna ustalać wysokość aktywów na potrzeby przekazania informacji Rzecznikowi. Kwestia ta nie została uregulowana również w przepisach Ustawy. W szczególności przepis art. 20 ust. 9 Ustawy, określając maksymalną wysokość, do jakiej instytucje pożyczkowe zobowiązane są pokrywać koszty działalności Rzecznika, jako 0,02% sumy aktywów, nie precyzuje na jakiej podstawie powinna ona być ustalana i według stanu na jaki dzień. Biorąc pod uwagę określony w § 15 Rozporządzenia termin na przekazanie informacji o wysokości aktywów, tj. 15 czerwca następnego roku, należy założyć, że informacja dotycząca sumy aktywów, o której mowa w § 14 pkt 3 Rozporządzenia, jest przekazywana przez instytucję pożyczkową w celu ustalenia limitu wysokości kosztów działalności Rzecznika pokrywanych przez instytucję pożyczkową w roku poprzedzającym przekazanie informacji (art. 20 ust. 9 Ustawy w zw. § 2 pkt 10 Rozporządzenia). W związku z tym w ocenie Związku Firm Pożyczkowych przepisy Rozporządzenia powinny zostać doprecyzowane poprzez wskazanie, że instytucja pożyczkowa przekazuje Rzecznikowi informację o wysokości aktywów, o której mowa w § 14 pkt 3 Rozporządzenia, na podstawie sprawozdania finansowego sporządzonego na ostatni dzień roku obrotowego (art. 45 ust. 1 w zw. z art. 12 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości, t. j. Dz. U. z 2013 r., poz. 330, z późn. zm.), dalej: „Ustawa o Rachunkowości”).

Przepisy Rozporządzenia nie uwzględniają ponadto sytuacji, w której w trakcie roku obrotowego następuje zakończenie działalności przez instytucję pożyczkową, w szczególności na skutek zakończenia likwidacji lub zakończenia postępowania upadłościowego. W ocenie Związku Firm Pożyczkowych następstwa opisanej sytuacji powinny zostać uwzględnione w Rozporządzeniu poprzez wskazanie, że w takim przypadku suma aktywów powinna być ustalana na podstawie sprawozdania finansowego sporządzonego na dzień zakończenia działalności, w tym zakończenia likwidacji lub zakończenia postępowania upadłościowego (art. 45 ust. 1 w zw. z art. 12 ust. 2 pkt 5 Ustawy o Rachunkowości). W związku z tym proponuje się, aby dotychczasowa treść § 15 Rozporządzenia stanowiła ust. 1, po którym powinny zostać dodane ust. 2 i ust. 3 w następującym brzmieniu:

2. Informacje, o których mowa w § 14 pkt 3, instytucja pożyczkowa ustala na podstawie sprawozdania finansowego sporządzonego na ostatni dzień roku obrotowego.

3. W przypadku zakończenia działalności przez instytucję pożyczkową, w tym w wyniku zakończenia likwidacji lub zakończenia postępowania upadłościowego, informacje, o których mowa w § 14 pkt 3 ustala się na podstawie sprawozdania finansowego sporządzonego na dzień zakończenia działalności.

Uwaga redakcyjna

W treści § 2 w pkt. 10 należy uzupełnić treść frazy „należnych od instytucji pożyczkowej w danym roku ogólnej sumie zaliczek” przez dodanie przyimka „w”, aby zachować sens sformułowania. Po zmianie treść przepisu powinna brzmieć:

„10) iloczyn procentowego udziału zaliczek należnych od instytucji pożyczkowej w danym roku w ogólnej sumie zaliczek należnych za dany rok od podmiotów, o których mowa w § 1, oraz poniesionych ogółem kosztów Rzecznika w danym roku, przy czym kwota ta nie może przekraczać kwoty wyliczonej dla instytucji pożyczkowej zgodnie z art. 20 pkt 9 ustawy.”